

Zoraida Burgos: cuidem-la

La setmana passada la Institució de les Lletres Catalanes i la Delegació de Cultura de la Generalitat van retre un merescut i esperat homenatge a l'escriptora tortosina Zoraida Burgos Matheu. Coneguda especialment per la seua producció com a poetessa i autora de narracions infantils, per als mes grans ho és també per la seua tasca a la Biblioteca de Tortosa i la seua presència a la vida del petit món intel·lectual tortosí

Josép Bayerri Raga,
periodista

Després de la desfeta per la Guerra Civil, el món cultural tortosí comença a aixecar el cap amb la creació d'una Comissió d'Homenatge al pintor Gimeno, el 1947, de la qual derivaria, l'any següent, la fundació del Cercle Artístic, que a la vegada aixoplugà l'Orfeó Tortosí reconstituït aquells anys, recuperà la revista cultural *La Zuda* (abans de la Guerra, *Butlletí de l'Ateneu de Tortosa*) i organitzà la primera exposició col·lectiva d'artistes locals contemporanis. El 1949 es convocava per primera vegada la Medalla Gimeno de Pintura i el Concurs d'Artistes Novells. El 1951 es creava el Grup Delta 51, promogut per Matias Ballester Cairat. La conseqüència, a efectes oficials, fou que, l'any 1952, la Diputació de Tarragona, a instàncies del diputat provincial i darrer cronista oficial de la ciutat, Manuel Beguer Piñol, creava l'Escola d'Art per a donar resposta a estes inquietuds, i quatre anys després s'inaugurava la Biblioteca Popular al Palau Despuig, a la qual s'incorporaria poc temps després Zoraida Burgos com a encarregada de les sales infantil i juvenil. El primer concurs de fotografia fou del mateix 1956. Fins i tot Matias Ballester va fundar, el 1955, un Museu d'Art Contemporani de Tortosa

Tot i la seua resistència a rebre reconeixements i honors, Zoraida Burgos no va poder evitar que el món cultural tortosí s'aplegués per a homenatjar-la pel seu aniversari.

que, a manca de suport oficial, tindria una vida molt efímera. A principis de la dècada dels seixanta continuava actiu el nucli d'intel·lectuals a l'entorn de Francesc Gas Carpio, Maties Ballester, Manuel Beguer i Francesc Gonzàlez Cirer, amb els pintors Fernando Arasa, Josep Benet Espuny, Francesc Todó i el nouvingut Guillermo Bergnes.

La segona generació de postguerra té com a referent la revista d'assaig creatiu i literari *Geminis* (n. 1, juliol de 1952) de la qual es van arribar a publicar 43 números, fins a l'octubre de 1961, de la mà dels aleshores joves Gerard Verges, Jesús Massip i Manuel Pérez Bonfill, als quals s'afegirien per

raons cronològiques Daniel J. Ribé, Ricard Salvat i Zoraida Burgos, amb els pintors Albert Fabà, Juan José Carbó, Narcís Galia, el dibuixant Lluís Llop i Federico Mauri. Al novembre del 2002, el Centre del Comerç va organitzar un cicle de conferències en homenatge a la que va anomenar "Generació Geminis". La conferència sobre Zoraida Burgos fou a càrrec d'Albert Roig, actualment la figura més rellevant del món poètic i intel·lectual tortosí de la següent generació. A partir dels anys vuitanta del segle passat va aparèixer una tercera generació, de després de la guerra; més ben dit, la primera del nou règim: gent nascuda als anys quaranta i principis dels cinquan-

ta, molts encara actius, a la qual algun dia caldrà referir-se.

Zoraida Burgos, era dona, cosa que suposa un fet singular en aquells anys, també era la més jove del grup Geminis; de fet, va començar a escriure poesia passats els trenta anys, quan la revista ja havia desaparegut i encara en triga uns quants a obtenir el seu primer reconeixement, el Premi Marius Torres (1971) per *D'amors, d'enyors o d'altres coses*. El 1979 apareix *Vespres*, i ha anat continuant al llarg dels anys amb altres llibres poètics: *Cicle de nit* (1982), *Blaus* (1993), *Absolc el temps* (2012) i la seua compilació, el 2017, amb el nom de *Convivència d'aigües*. Però la seua vesant de narrativa no és menys important, especialment en contes per als més menuts, a partir de 1971, amb *Les perdietes de les potes vermelles* i *La negreta Safu i el Narcís*, quan era bibliotecària i participava en el moviment de democratització del món bibliotecari, amb altres prestigioses professionals de tot el país.

Avui, quan acaba de complir els noranta anys, des de la seua humilitat sense estridències ni afany de protagonisme, exterioritzat en l'afeció per la restauració pacient d'objectes d'art, és un referent de saviesa, de bondat i exemple per a tots. Ara fa dos anys vaig presentar un llibre del president Quim Torra; en arribar, es justificà pel seu retard i va dir que havia anat a visitar Zoraida Burgos, mentre afegia: "Cuideu-la". ■